

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації

Чеботарьової Наталії Йосипівни

на тему «Організаційно-економічне забезпечення стійкості функціонування
ринку молочних продуктів у контексті продовольчої безпеки України»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії (PhD)
за спеціальністю 051 – Економіка
з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

1. Актуальність теми дослідження. Вітчизняний ринок молочних продуктів (далі – МП) є одним зі стратегічних ринків України, що забезпечує її продовольчу безпеку, сприяє економічному розвитку, соціальній стабільності та адаптації до сучасних викликів і загроз. Проблематика досягнення стійкості (резильєнтності) національної економіки та її товарних ринків набула особливого наукового й прикладного значення у воєнний період. Підвищення загрозостійкості ринку МП є важливою складовою зміцнення безпекової компоненти продовольчої безпеки, що є однією з ключових цілей Стратегії продовольчої безпеки України на період до 2027 р. від 23 липня 2024 р. № 684-р. Потужність і специфіка загроз воєнного часу зумовлюють нові теоретико-методичні підходи та інструменти вимірювання їх впливу на ринкову динаміку. Також постає необхідність у розробці організаційно-економічного механізму та заходів підвищення стійкості ринку МП до загроз у контексті продовольчої безпеки. Актуальність і прикладна значимість дослідження визначається його відповідністю цілям і завданням проєктів «М'ясо-молочна незалежність» та «Експортна фабрика продовольства» Плану відновлення України.

Віддаючи належне науковому здобутку попередніх досліджень організаційно-економічного забезпечення резильєнтності ринку молочних продуктів, потрібно зазначити, що є необхідність їх розвинення у таких напрямках: розвиток теоретичних засад стійкості функціонування ринку МП на основі синтезу різних наукових підходів; розробка методичного забезпечення для комплексного оцінювання динаміки ринку молочних продуктів на засадах резильєнтності та сталого розвитку; визначення впливу сукупності чинників на тенденції українського ринку МП, поведінку споживачів у воєнний час; розвиток інституціональних засад стійкості функціонування ринку МП;

розробка організаційно-економічного механізму, заходів та інструментів досягнення загрозостійкості ринку МП у контексті продовольчої безпеки. Все це обумовило актуальність теми дисертаційної роботи **Чеботарьової Наталії Йосипівни**, яка присвячена вирішенню актуальних, методологічно значимих та практично спрямованих питань організаційно-економічного забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів у контексті продовольчої безпеки України та воєнно-повоєнної розбудови.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами. Роботу виконано в рамках наукових досліджень ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України». Вона є складовою таких держбюджетних тем: «Домінанти інвестиційно-інноваційної політики природокористування національної економіки» (2020-2021 р., номер державної реєстрації 0120U100160) – особистий внесок дисертанта полягає у розробці методичних положень до оцінювання продовольчої безпеки на засадах сталого розвитку, системи індикаторів збалансованого розвитку аграрного сектору; «Селективне регулювання розвитку товарних ринків» (2022-I півріччя 2024, номер державної реєстрації 0122U000825) – особистий внесок дисертанта полягає в розвитку теоретичних засад стійкості функціонування ринку молочних продуктів у контексті продовольчої безпеки України, проведенні комплексного аналізу тенденцій системи ринків МП, на підставі результатів якого сформовано SWOT-матрицю ринку, здійсненні періодизації інституційного забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів у мирний і воєнний час та формуванні пропозицій щодо його вдосконалення у воєнно-повоєнний період; «Розбудова систем агропромислових ринків України в умовах повоєнного відновлення та євроінтеграції (II півріччя 2024 -2026, номер державної реєстрації 0124U003609) – особистий внесок дисертанта полягає у розробці організаційно-економічного механізму та інструментарію забезпечення стійкості функціонування системи ринків молочних продуктів України на основі комплексного підходу, методичного підходу та рекомендацій до комплексного оцінювання динаміки ринку молочних продуктів на засадах загрозостійкості та сталого розвитку, концепції модернізації організаційно-економічного забезпечення загрозостійкості ринку МП в умовах євроінтеграції.

3. Ступінь обґрунтованості наукових досліджень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Метою дисертаційного дослідження є удосконалення теоретико-методичних положень та розробка науково обґрунтованих прикладних рекомендацій щодо організаційно-економічного забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів у контексті продовольчої безпеки України та воєнно-повоєнної розбудови.

Для досягнення поставленої мети в роботі були поставлені та вирішені такі завдання:

- розвинути теоретичні засади стійкості функціонування ринку молочних продуктів на основі синтезу різних підходів, уточнити понятійно-категоріальний апарат дослідження;

- визначити сутність та структуру системи вертикально суміжних ринків молочних продуктів, її роль у забезпеченні продовольчої безпеки держави, прояви системних властивостей ринків в умовах війни;

- здійснити комплексний аналіз тенденцій розвитку системи ринків молочних продуктів, ідентифікувати зміни економічних параметрів, головні загрози її функціонуванню та вплив війни на стійкість ринків

- розробити методичний підхід та рекомендації до комплексного оцінювання динаміки ринку молочних продуктів на засадах загрозостійкості та сталого розвитку;

- розвинути маркетингове забезпечення ринку молочних продуктів за напрямом визначення чинників формування споживчої поведінки в умовах війни;

- запропонувати концепцію модернізації організаційно-економічного забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів в умовах євроінтеграції;

- сформулювати інституціональні засади стійкості функціонування системи ринків молочних продуктів та пропозиції щодо їх вдосконалення в контексті продовольчої безпеки;

- розробити організаційно-економічний механізм та інструментарій забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів у контексті продовольчої безпеки та економічного відродження.

Об'єктом дослідження є процес формування організаційно-економічного забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів

Предметом дослідження є теоретико-методичні та науково-прикладні положення щодо формування організаційно-економічного забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів у контексті продовольчої безпеки України та воєнно-повоєнної розбудови.

Методи дослідження. У роботі використано сукупність методів, принципів та прийомів наукового пізнання, у тому числі: діалектичний та абстрактно-логічний – для узагальнення теоретичних основ стійкості функціонування ринку молочних продуктів, уточнення понять і категорій; структурно-функціональний аналіз – для визначення структури системи вертикально суміжних ринків МП, проявів її властивостей у воєнний час; статистичного й SWOT- аналізу – для оцінки тенденцій функціонування системи ринків у мирний час, особливостей її адаптації до безпекових загроз, внутрішніх і зовнішніх чинників впливу; методи синтезу, групування і наукової абстракції – в ході формування системи індикаторів для комплексного оцінювання динаміки ринку на засадах сталого розвитку та резильєнтності; порівняльний аналіз – для оцінювання головних індикаторів релевантного ринку МП та суміжних до нього ринків; індексний метод – для аналізу цінкових співвідношень у системі ринків; системний аналіз – при дослідженні системи інструментів і заходів забезпечення стійкості функціонування ринку МП і суміжних ринків, визначенні напрямів удосконалення їх інституціонального та організаційно-економічного забезпечення; метод експертних оцінок – для визначення чинників, що впливають на поведінку споживачів в умовах війни.

Інформаційну основу дослідження складають наукові праці вітчизняних та іноземних учених у сфері продовольчої безпеки та резильєнтності систем ринків, у т.ч. молочних продуктів; законодавчі та нормативно-правові акти України; офіційні дані Державної служби статистики України, Державної митної служби України, Міністерства аграрної політики та продовольства України, Міністерства економіки України, Національного банку України, Спілки молочних підприємств України, Федерації органічного руху в Україні та ін. профільних інституцій; аналітичні звіти міжнародних організацій, зокрема, Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО).

Дисертаційна робота виконана в повному обсязі відповідно до поставлених завдань, отримані наукові результати в повній мірі відповідають заявленій темі роботи та поставленим завданням. За результатами дослідження зроблено висновки, що кореспондуються з темою дисертації та елементами наукової

новизни. В роботі є значна кількість малюнків і таблиць, які є власним авторським доробком.

4. Наукова новизна одержаних результатів.

Найбільш вагомими науковими результатами, що мають наукову новизну та одержані автором особисто, є такі:

Удосконалено:

– структурну характеристику системи вертикально суміжних ринків молочних продуктів, яка, на відміну від існуючих підходів, виділяє п'ять взаємопов'язаних рівнів (нижньосуміжний ринок молока-сировини, релевантний ринок молочних продуктів, верхньосуміжні ринки оптової й роздрібної торгівлі, споживчий ринок) та визначає особливості функціонування й організаційно-економічне забезпечення кожного рівня, що дозволило обґрунтувати прояви системних властивостей ринку молочних продуктів (цілісність, інтегрованість, організованість, структурованість) у динамічних взаємодіях із суміжними ринками крізь призму ринкових тенденцій воєнного часу та визначити напрями забезпечення цілісності та інтегрованості релевантного ринку у контексті продовольчої безпеки держави;

– методичний підхід та рекомендації до комплексного оцінювання динаміки ринку молочних продуктів, які, на відміну від існуючих, поєднують у цілісну систему безпековий напрям (забезпечення загрозостійкості ринку та параметрів продовольчої й економічної безпеки) і напрям сталого розвитку, ґрунтуються на принципах динамічності, цілеспрямованості та адаптивності, включають 5 груп індикаторів резильєнтного і сталого розвитку з урахуванням специфіки досліджуваного ринку, дозволяючи встановити потенціал і вразливості його загрозостійкості в умовах війни;

– концепцію модернізації організаційно-економічного забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів в умовах євроінтеграції, яка базується на системному поєднанні п'яти стратегічних напрямів трансформації (нормативно-правового, технологічного, організаційного, фінансово-економічного та інфраструктурно-логістичного) та науковому підході до гармонізації стандартів з вимогами ЄС за чотирма ключовими аспектами (адаптація технічних регламентів, впровадження системи НАССР, розвиток системи простежуваності та гармонізація вимог до маркування);

– організаційно-економічний механізм забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів на основі комплексного підходу з

охопленням усіх суміжних ринків системи, який включає інструменти і заходи державної підтримки сімейних молочних ферм і переробних кооперативів, цільового залучення міжнародного фінансування на розширення мережі лабораторій, кредитного та інвестиційно-інноваційного забезпечення молокопереробних підприємств, стимулювання розвитку імпортозамінних виробництв сиру, диверсифікації експортних поставок і страхування військових ризиків, інституційного забезпечення захисту від недобросовісних торговельних практик для досягнення цільових стратегічних орієнтирів розвитку системи ринків молочних продуктів у контексті завдань Плану відновлення України за напрямом Нова аграрна політика.

Дістало подальший розвиток:

– теоретичні засади стійкості функціонування ринку молочних продуктів, у підґрунтя яких закладено: (1) інтеграцію чотирьох наукових підходів (теорії сталого розвитку, резильєнтності, інституційної теорії та безпекового підходу), що дозволяє всебічно розкрити багатоаспектну природу ринку як соціально-економічної системи та його роль у досягненні продовольчої безпеки держави; (2) уточнення категорій «резильєнтність ринку молочних продуктів», «організаційно-економічне забезпечення стійкості функціонування ринку» на основі синтезу різних підходів з акцентом на відродження й адаптацію системи ринків до мінливого середовища; (3) систематизацію чинників впливу на стійкість ринку з виділенням груп біологічної безпеки, технологічних, економічних, інституційних, екологічних та соціально-культурних чинників із урахуванням специфіки молочної промисловості;

– аналітичне забезпечення формування стратегій розвитку системи ринків молочних продуктів у мирний і воєнний час, яке полягає в ідентифікації змін економічних параметрів системи ринків, особливостей її адаптації до мінливого середовища, головних загроз її функціонуванню, впливу війни на стійкість ринків за параметрами структури, виробництва, цін, безпеки, зовнішньої торгівлі, що дозволило розробити оціночну матрицю ринку із встановленням взаємозв'язків сильних сторін і загроз, слабких сторін і можливостей та визначити ST-стратегію, орієнтовану на використання сильних сторін для протидії загрозам, як основну для ринку МП у воєнно-повоєнний період;

– маркетингове забезпечення ринку молочних продуктів у частині встановлення особливостей і чинників формування споживчої поведінки в умовах війни на основі емпіричного дослідження із обґрунтуванням

пріоритетних напрямів розвитку вітчизняного ринку з позиції кінцевого споживача, що включили підвищення якості й безпечності продукції, оптимізацію співвідношення «ціна-якість», диверсифікацію асортименту й упакування товарів, як підґрунтя для адаптації пропозиції до змін споживчого попиту в контексті забезпечення продовольчої безпеки держави;

– інституціональні засади стійкості функціонування системи ринків молочних продуктів на основі встановлення суттєвих ознак періодизації нормативно-правового забезпечення у контексті впливу суміжних сировинного й торговельного ринків на стан релевантного ринку у мирний і воєнний час, обґрунтування цільових орієнтирів удосконалення інституціонального забезпечення ринку молочних продуктів у воєнно-повоєнний період, із підготовкою інституційних пропозицій щодо інтеграції господарств населення, формування паритетних економічних відносин між торговельними мережами та переробними підприємствами в контексті продовольчої безпеки.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації. У дисертації здійснено удосконалення теоретико-методичних положень та нове вирішення наукового завдання щодо розвитку організаційних, економічних та інституціональних засад стійкості функціонування ринку молочних продуктів у контексті продовольчої безпеки України та воєнно-повоєнної розбудови.

Теоретичні узагальнення, методичні розробки, практичні рекомендації дисертанта включені в аналітичні записки Інституту, доповідалися на Вченій раді ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України» і були направлені до органів державної влади різних рівнів та регіональних підприємств і отримали позитивну оцінку, а саме:

– від Департаменту стратегічного планування та макроекономічного прогнозування Міністерства економіки України (вих. лист №3032-05/56238-07 від 29.11.2021): надані матеріали щодо методичного забезпечення можуть бути використані в якості додаткової аргументації при підготовці Мінекономіки аналітичних матеріалів щодо оцінки стану прогресу у досягненні Україною Цілі сталого розвитку 2 «Подолання голоду, розвиток сільського господарства»;

– від Міністерства аграрної політики та продовольства України (вих. лист №21-1321-09/9932 від 09.04.2024): надані пропозиції щодо інституціонального забезпечення стійкості функціонування локальних ринків молока і молочних продуктів у воєнний і повоєнний період будуть долучені до матеріалів для

обговорення та підготовки Концепції Державної цільової економічної програми розвитку тваринництва на період до 2033 р., яка стане стратегічним документом з розвитку тваринницької галузі і молочної, зокрема;

– від Департаменту аграрної політики, продовольства та земельних відносин Одеської обласної державної адміністрації (вих. лист № 02-18/1326 від 25.11.2021 та вих. лист №97/АПК від 17.07.2023): методичні положення використані Департаментом в ході моніторингу досягнення Цілей сталого розвитку в агропродовольчій сфері, інституційні пропозиції – в ході підготовки програмних і стратегічних документів щодо регулювання розвитку молочного ринку на регіональному і місцевому рівнях, обґрунтування механізмів реалізації державної аграрної політики в умовах нестабільності;

– від ТОВ «Велес-Агро-ЛТД» (акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження № 55 від 15.11.2021): методичні положення щодо комплексної оцінки продовольчої безпеки на засадах сталого розвитку використані ТОВ в ході обґрунтування пріоритетів і стратегії сталого розвитку на внутрішньому ринку, інвестиційно-інноваційної політики сталого розвитку;

– від ТОВ «Колумбус Інтернешнл» (вих. лист № 39 від 10.07.2023; акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження №25 від 15.02.2025): інституційні пропозиції використані ТОВ в ході розширення каналів товарних поставок, формування подовжених ланцюгів товароруку на внутрішньому ринку; методичний підхід та рекомендації щодо комплексного оцінювання ринку молочних продуктів використані ТОВ в ході аналізу тенденцій розвитку регіональних ринків молочних продуктів у воєнний період, визначення ринкового потенціалу загрозостійкості та розробки організаційно-економічного механізму його реалізації в умовах нестабільності.

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів

Дисертація є самостійно виконаним, завершеним науковим дослідженням. Всі наукові результати, викладені в роботі, отримані автором особисто. Особистий внесок щодо наукових праць, опублікованих у співавторстві, зазначено у переліку публікацій за темою дисертації.

Дисертаційна робота виконана в ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України», науковий керівник д.е.н., с.н.с., в.о. головного наукового співробітника відділу ринкових механізмів та структур

ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАНУ»
Нікішина О.В.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, експерти дійшли висновку, що дисертаційна робота Чеботарьової Н.Й. є результатом самостійних досліджень здобувачки і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення. Рукопис дисертаційного дослідження виконано у науковому стилі грамотною українською мовою.

7. Перелік публікацій за темою дисертації

За результатами досліджень опубліковано 20 наукових праць, у т.ч.: 1 стаття у виданні, що індексується в міжнародній наукометричній базі Scopus, 9 статей у фахових виданнях України категорії Б, 1 наукова доповідь у співавторстві, 9 тез доповідей у збірниках матеріалів конференцій.

Статті, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus і Web of Science:

1. Nikishyna O., Bondarenko S., Zybareva O., Verbivska L., Zerkina O., Chebotarova N. A circular ecosystem for the implementation of sustainable development goals based on extended producer responsibility. Multidisciplinary Science Journal. 2025. 7(4), 2025071. <https://doi.org/10.31893/multiscience.2025071> (*Особистий внесок*: визначено принципи розширеної відповідальності виробників молочних продуктів)

Статті у наукових фахових виданнях України:

2. Нікішина О.В., Чеботарьова Н.Й. Методичні положення до оцінки національної продовольчої безпеки на засадах сталого розвитку. Food Industry Economics. 2021. 13(4). С. 27-41. <https://doi.org/10.15673/fie.v13i4.2192> (*Особистий внесок*: розроблено систему індикаторів для оцінки продовольчої безпеки в координатах сталого розвитку).

3. Нікішина О.В., Тараканов М.Л., Бочкарьов Д.О., Чеботарьова Н.Й. Стійкість функціонування ринку молочних продуктів у системі вертикально суміжних ринків України. Food Industry Economics. 2022. 14(3). С.3-18. <https://doi.org/10.15673/fie.v14i3.2356> (*Особистий внесок*: здійснено

періодизацію інституційного забезпечення стійкості функціонування системи ринків молочних продуктів у мирний і воєнний час).

4. Нікішина О.В., Тараканов М.Л., Чеботарьова Н.Й. Інституціональне забезпечення стійкості функціонування локальних ринків молока та молочних продуктів у воєнний та повоєнний періоди. Food Industry Economics. 2023. 15(3). С.13-27. <https://doi.org/10.15673/fie.v15i3.2744> (*Особистий внесок*: обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення інституціонального забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів у воєнно-повоєнний період).

5. Nikishyna, O.V., Zerkina O.O., Chebotarova N. Y. System of principles for selective regulation of commodity markets in conditions of instability. Economic Innovations. 2023. 25. 1 (86). С.112-125. [https://doi.org/10.31520/ei.2023.25.1\(86\).112-125](https://doi.org/10.31520/ei.2023.25.1(86).112-125) (*Особистий внесок*: обґрунтовано принципи організаційно-економічного забезпечення ринку молочних продуктів).

6. Чеботарьова Н.Й. Теоретико-методичні засади економіко-поведінкового дизайну ринку молочних продуктів для забезпечення продовольчої безпеки. Трансформаційна економіка. 2024. 2 (07). С.109-119. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-7-18>

7. Нікішина О.В., Чеботарьова Н.Й. Забезпечення системних властивостей ринку молочних продуктів України в умовах війни та безпекових загроз. Агросвіт. 2024. 23. С.76-84. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.23.76> (*Особистий внесок*: ідентифіковано системні властивості ринку молочних продуктів у його взаємодіях із суміжними ринками).

8. Нікішина О.В., Чеботарьова Н.Й. Ризики й загрози продовольчій безпеці України та стійкості функціонування агропромислових ринків у воєнний і повоєнний періоди. Grail of Science. 2024. 45. С.214-231. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.01.11.2024.023> (*Особистий внесок*: визначено головні загрози функціонуванню ринку молочних продуктів у мирний і воєнний час).

9. Nikishyna O.V., Chebotarova N. Y. Trends and organizational and economic ensuring resilience of functioning of the market dairy products of Ukraine in the war and post-war period. Economic Innovations. 2024. 26. 4 (93). Р.126-140. [https://doi.org/10.31520/ei.2024.26.4\(93\).126-140](https://doi.org/10.31520/ei.2024.26.4(93).126-140) (*Особистий внесок*: обґрунтовано комплекс організаційно-економічних заходів для забезпечення

стійкого функціонування ринку молочних продуктів в умовах безпекових загроз).

10. Нікішина О.В., Чеботарьова Н.Й. Методичний підхід та рекомендації до комплексного оцінювання ринку молочної продукції на засадах загрозостійкості та збалансованого розвитку. *Grail of Science*. 2025. 51. С. 380-400. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.18.04.2025.047> (*Особистий внесок*: розроблено систему індикаторів для оцінювання загрозостійкості й складових сталого розвитку ринку молочних продуктів, розраховано їх динаміку в мирний і воєнний час).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

11. Буркинський Б.В., Нікішина О.В., Чеботарьова Н.Й. Методичні положення щодо діагностики домінант інвестиційно-інноваційної політики природокористування в секторальному вимірі: наукова доповідь. Одеса: ІПРЕЕД НАНУ, 2021. 108 с. <https://doi.org/10.31520/978-966-02-9758-6> (*Особистий внесок*: розділ 3 «Діагностика впливу сектору домогосподарств на сталий розвиток держави», розділ 4 «Діагностика впровадження домінант інвестиційно-інноваційної політики природокористування в аграрному секторі України», С.21-44).

12. Нікішина О.В., Зеркіна О.О., Чеботарьова Н.Й. Оцінка продовольчої безпеки у координатах сталого розвитку України. Сучасний менеджмент економічних систем в координатах парадигми сталого розвитку: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 20 вересня 2021 р.). Одеса: ОНПУ, 2021. С. 165-169. (*Особистий внесок*: розроблено систему індикаторів для оцінки сталого розвитку агропродовольчих ринків).

13. Нікішина О.В., Тараканов М.Л., Чеботарьова Н.Й. Першочергові заходи селективного регулювання розвитку ринку молока та молочної продукції України в умовах нестабільності. Актуальні проблеми молоді в сучасних соціально-економічних умовах: матеріали міжн. наук.-практ.конф. (м. Житомир, 28 квітня 2022 р.). Житомир: ЖЕГІУ «Україна», 2022. С.135-138 (*Особистий внесок*: надано пропозиції щодо економічних заходів регулювання ринку молока та молочних продуктів).

14. Нікішина О.В., Зеркіна О.О., Чеботарьова Н.Й. Стійкість функціонування та розвитку систем товарних ринків у контексті національної безпеки. Трансформація національної, закордонної моделей економічного розвитку та законодавства в умовах воєнного часу: матеріали III міжн. наук.-

практ. конф. (м. Луцьк, 27-29 червня 2022 р.). Луцьк: ВНУ ім. Л.Українки, 2022. С.83-86 (*Особистий внесок*: визначено сутність резильєнтності товарного ринку).

15. Нікішина О.В., Тараканов М.Л., Бочкарьов Д.О., Чеботарьова Н.Й. Етапи розвитку українського ринку молочних продуктів у системі суміжних ринків. Modern Trends in the Development of Science and Technology: матеріали II міжн. наук.-практ.конф. (м. Дебрецен, 12-13 вересня 2022 р.). Дебрецен, 2022. С. 67-78. (*Особистий внесок*: здійснено періодизацію інституційного забезпечення розвитку ринку молочних продуктів України).

16. Нікішина О.В., Зеркіна О.О., Чеботарьова Н.Й. Сталий розвиток аграрних ринків у забезпеченні продовольчої безпеки в умовах нестабільності. Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі: матеріали II Міжн. наук.-практ. конф. (м.Чернігів, 21 квітня 2023 р.). Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2023. С. 314-315 (*Особистий внесок*: визначено тенденції органічного ринку молочних продуктів в Україні).

17. Чеботарьова Н.Й. Національна продовольча безпека України: сучасні загрози і невизначеності. Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матеріали XII Міжн. наук.-практ.конф. (м. Одеса, 8 вересня 2023 р.). Одеса: ОНЕУ, 2023. С. 83-84.

18. Чеботарьова Н.Й. Індустрія 5.0 у вирішенні проблем продовольчої безпеки. Інноваційні екологобезпечні технології в рослинництві в умовах воєнного стану: матеріали II Всеукр. наук.-практ.конф. (м. Київ, 31 серпня 2023 р.). Київ: Інститут агроєкології і природокористування НААН України, 2023. С. 183-185.

19. Чеботарьова Н.Й. Зелена революція на тарілці: старт в «зелену» економіку 2.0 для продовольчої безпеки. Сучасний менеджмент економічних систем в координатах парадигми сталого розвитку: матер. V Міжн. наук.-практ.конф. (18 вересня 2023 р.). Одеса: ОНПУ, 2023. С.70-75.

20. Нікішина О.В., Чеботарьова Н.Й. Перспективи інтеграції українських товарних ринків до міжнародних ланцюгів вартості в умовах нестабільності. Управління розвитком соціально-економічних систем: матеріали VIII Міжн. наук.-практ. конф (м. Харків, 21-22 березня 2024 р.). Ч.1. Харків: Державний біотехнологічний університет, 2024. С. 428-432 (*Особистий внесок*: визначено пріоритетні напрями інтеграції вітчизняного ринку молочних продуктів до глобальних ланцюгів вартості).

Загальний висновок

Дисертаційна робота Чеботарьової Наталії Йосипівни «Організаційно-економічне забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів у контексті продовольчої безпеки України», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає всім вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», а також вимогам пп. 6-8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова КМУ №44 від 12.01.2022, зі змінами від 08.05.2024 р.).

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу Чеботарьової Наталії Йосипівни «Організаційно-економічне забезпечення стійкості функціонування ринку молочних продуктів у контексті продовольчої безпеки України», подану на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 051 – Економіка з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки, до захисту у разовій спеціалізованій раді.

Рішення ухвалено членами науково-методологічного семінару.

Голова науково-методологічного семінару
за спеціальністю 051 – економіка,
д.е.н., доц., завідувач відділом
ринкових механізмів та структур
ДУ «Інститут ринку і економіко-
екологічних досліджень НАН України»

«13» червня 2025 року

Володимир ЯНКОВИЙ